

Taalbeleid: van woorden naar krachtige daden

Lieve De Wachter (ILT) –
Kris Van den Branden (CTO/SLO Letteren)

KU Leuven

Overzicht

Taalbeleid:
kader en
onderzoek

Taalbeleid KU
Leuven

Conclusies

Overzicht

Taalbeleid:
kader en
onderzoek

Taalbeleid KU
Leuven

Conclusies

Van woorden....

Taalbeleid = de structurele en strategische poging van een schoolteam om de onderwijspraktijk aan te passen aan de taalleerbehoefte van de leerlingen/studenten met het oog op het bevorderen van hun ontwikkeling (in functie van relevante doelen) en het verbeteren van hun onderwijsresultaten.

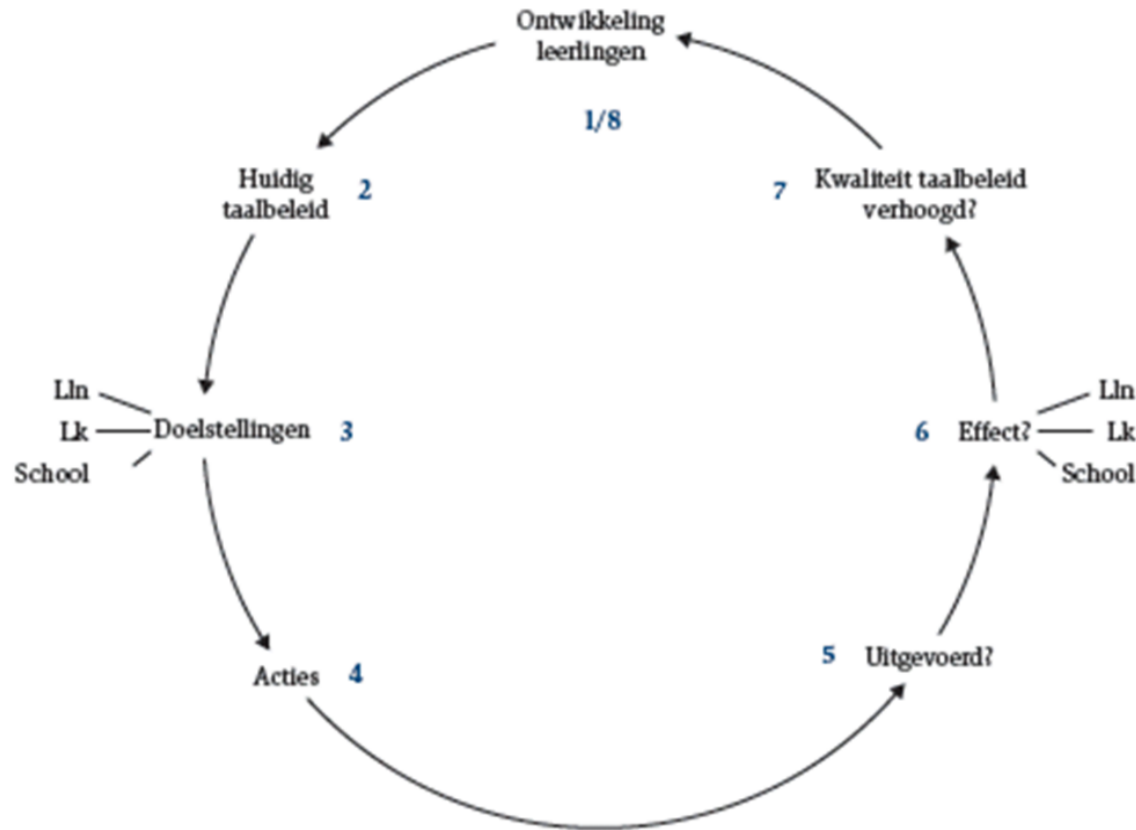
(Van den Branden, 2010)

Waarom moet dat zo nodig?

- 21ste-eeuwse taalcompetenties nodig voor arbeidsmarkt, maatschappelijk leven, persoonlijk leven
- Verhogen van slaagkansen en academische output

Heeft taalbeleid een impact?

Figuur 1. Taalbeleidscyclus.

Kan het? Werkt het?

Reviewstudie Van Buel, Boderé en Van den Branden, 2017:

- Welke taalstimuleringsmaatregelen werken het sterkst?
- Heeft de implementatie van taalbeleid de gewenste effecten?
- Wat is de impact van taalscreening op taalverwerving?

Effectieve taalstimuleringsmaatregelen

Begrijpend lezen

- Interactie over de tekst met medestudenten of begeleider
- Systematische instructie van woordenschat en leesstrategieën
- Expliciete instructie inbedden in het begrijpend lezen van relevante teksten

Effectieve taalstimuleringsmaatregelen

Academisch schrijven

- Expliciete, procesgerichte instructie en begeleiding tijdens planning en reviseren van teksten
- Feedback op voorlopige drafts
- Interactie met peers en begeleiders
- Bewustzijn van criteria voor succes
- Gebruik van tekstverwerker

Effectieve taalstimuleringsmaatregelen

Mondelinge vaardigheden

- Expliciete instructie en begeleiding tijdens planning, uitvoering van spreektaken en reflectie erop nadien
- Expliciete instructie van luisterstrategieën en woordenschat
- Feedback op spreek- en luisterprestaties
- Modelling

Effectieve taalstimuleringsmaatregelen

Rode draden

- boeiende, zinvolle, relevante taken;
- interactie met medestudenten en docent;
- samenwerkend leren;
- feedback;
- expliciete aandacht voor vormelementen en strategieën ingebed in communicatieve taken.

Paradox?

- Ondersteuning van studenten: vooral schriftelijke vaardigheden

- Mondelinge vaardigheden (presenteren, verslag uitbrengen, vergaderen....): cruciale sleutelcompetenties voor alumni
- Deygers (2017): belang van luisteren op C1

DUWOBO - UHasselt

Wijk Vliermaalroot

Veeg de linten uit en breng ze naar de kern

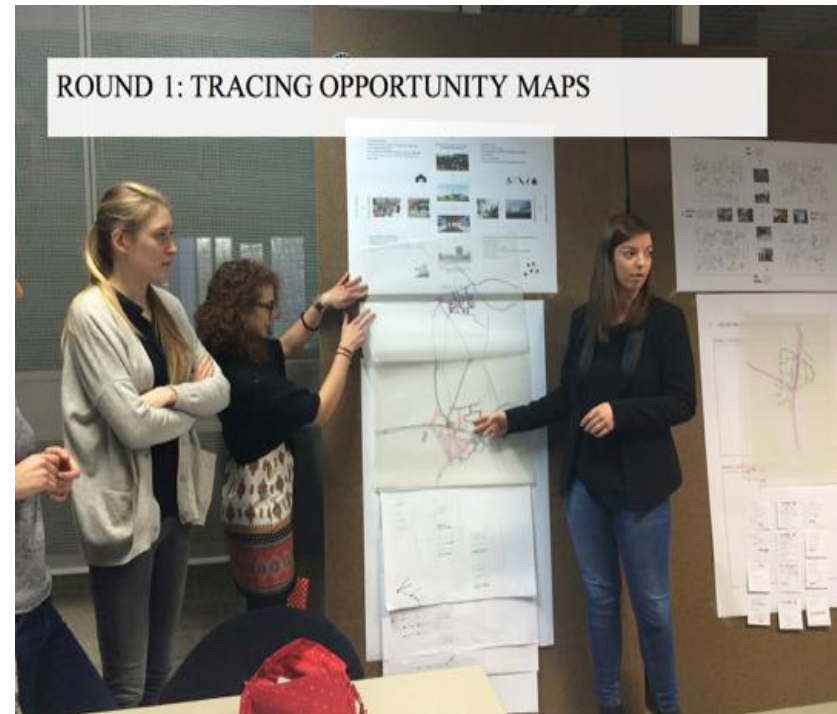
Wandelen

Interviewen

Interventies in publieke
ruimte

Kaarten maken

Presenteren

KU Leuven

- Integratie
 - academisch Nederlands in vak (vb. Practicum Sociale Wetenschappen)
 - wetenschappelijk schrijven in eerstejaars oefening Geschiedenis
- Cotitularisschap! (vakinhoudelijke + talige)

Nog een paradox?

- Deygers (2017): Complexiteit van academische taal gebruikt door docenten en in handboeken
- Is implementatie van taalbeleid effectieve maatregel in dit verband?

Implementatie van taalbeleid

- Onderwijsspiegel (2015): Gestage vooruitgang, maar...
- Pijnpunten
 - Bewustzijn van niet-taaldocenten rond instructietaal als medium voor leren
 - Invoering van taalgericht vakonderwijs in alle opleidingsonderdelen
 - Vertrekpunt: leslokaal of beleidskamer? Taalexperts of teams?

Een drieledig gevaar...

Taalbeleid = de structurele en strategische poging van een schoolteam om de onderwijspraktijk aan te passen aan de **taal**leerbehoefte van de leerlingen/studenten met het oog op het bevorderen van hun ontwikkeling (in functie van relevante doelen) en het verbeteren van hun onderwijsresultaten.

Een drieledig gevaar...

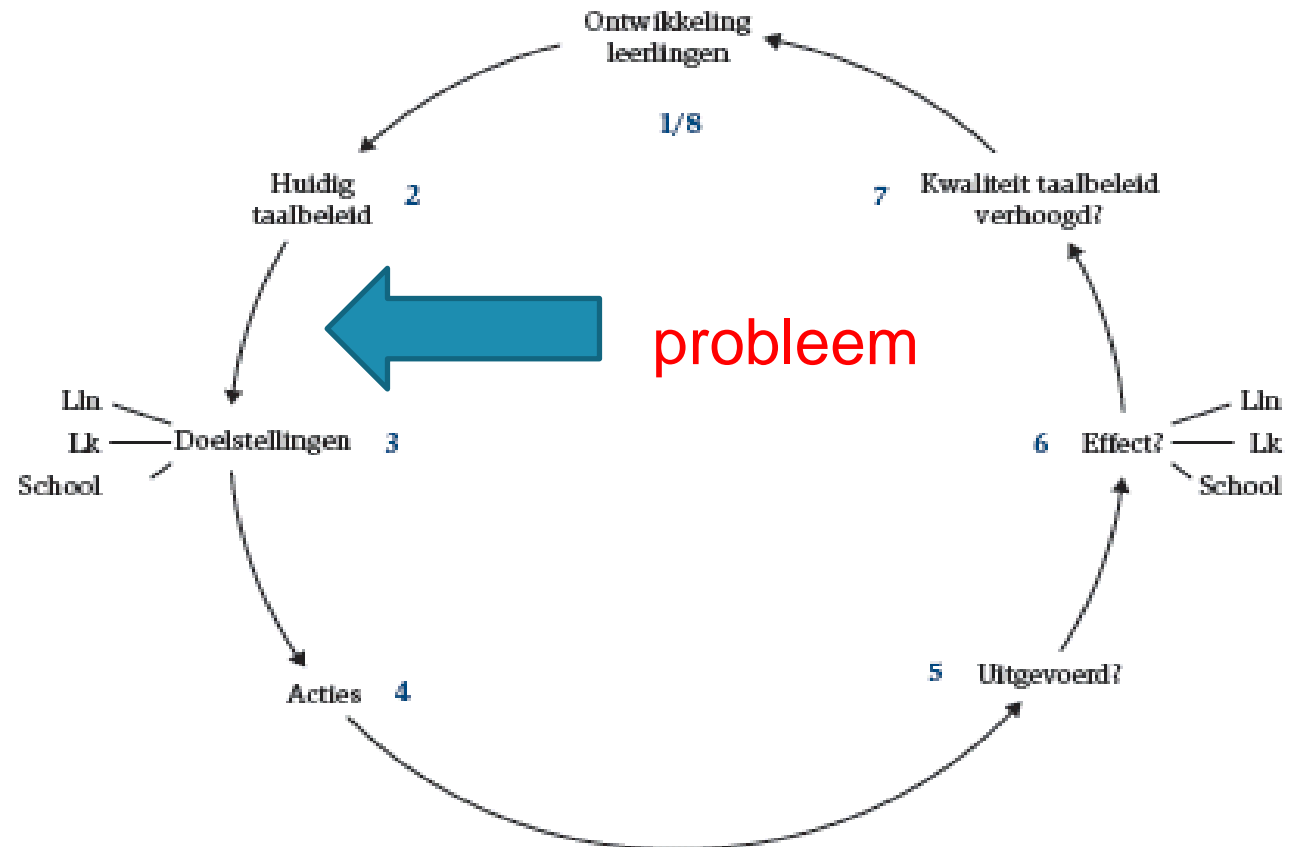
Taal**beleid** = de structurele en strategische poging van een schoolteam om de onderwijspraktijk aan te passen aan de taalleerbehoefte van de leerlingen/studenten met het oog op het bevorderen van hun ontwikkeling (in functie van relevante doelen) en het verbeteren van hun onderwijsresultaten.

“enacted policy”

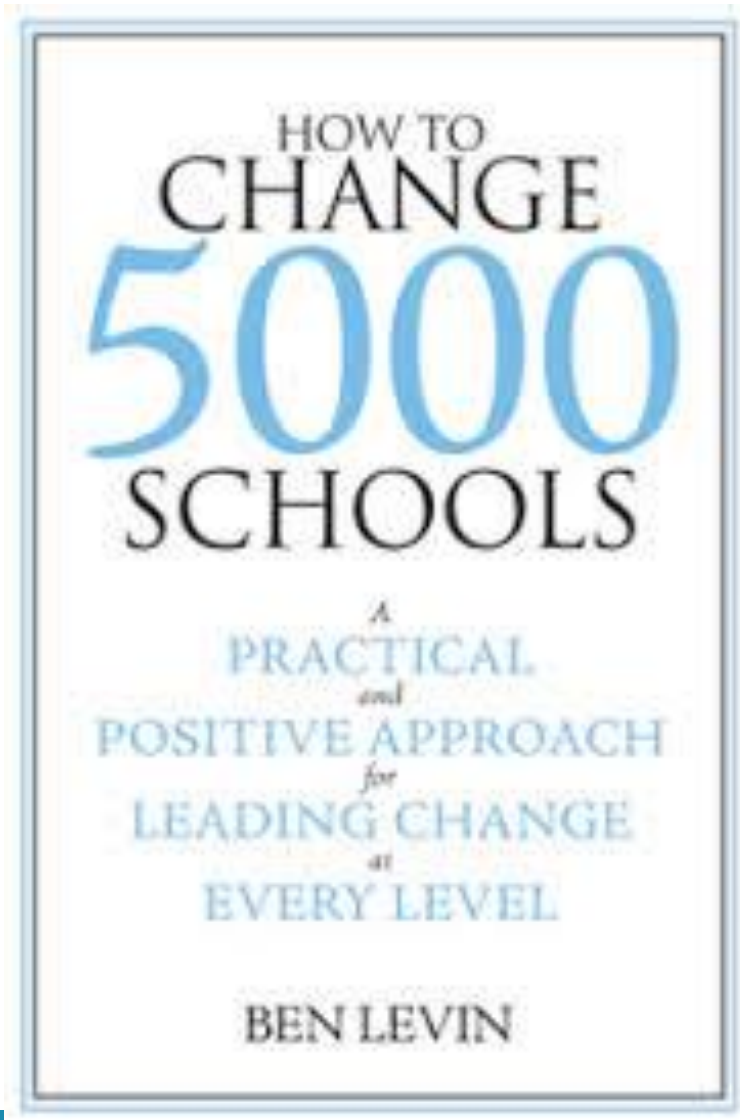
“imposed policy”

Een drieledig gevaar...

Figuur 1. Taalbeleidscyclus.

Van woorden naar daden...

Van woorden naar daden...

- Focus op gering aantal, scherpe, studentgerichte doelen op basis van behoeftenanalyse.
- Actualiseer het taalbeleid: werk aan doelen die belangrijk zijn voor het echte leven (binnen en buiten de opleiding) van vandaag en morgen.
- Betrek zoveel mogelijk teamleden bij het samen bepalen van prioritaire doelen van taalbeleidsacties.

Van woorden naar daden (2)

- Globaliseer het taalbeleid: integreer taalhelp in opleidingsonderdelen.
- Investeer in extra-curriculaire én structurele ondersteuning van ontwikkeling taalcompetenties.
- Zorg voor verbindingen tussen taalcursussen en rest van het curriculum; bevorder co-teaching en samenwerking tussen docenten.

Van woorden naar daden (3)

- Werk vanuit de positieve motivatie en sterktes van docenten van alle vakken; bevorder hun autonomie, relaties en gezamenlijke competentie.
- Ondersteun docenten in hun professionele deskundigheid op het vlak van instructietaal en interactieve werkvormen.
- Investeer in peer ondersteuning, interactie tussen studenten en extra-curriculaire impulsen voor studenten om hun taalcompetenties te versterken.

De impact van taalscreening

- Beginscreening kan helpen om studenten met hogere ondersteuningsbehoeften te identificeren.
- Voer screening uit met instrumenten die brede, valide, betrouwbare assessment toelaten.
- Overschat de predictieve validiteit van centrale taaltests niet (Deygers, 2017), maar onderschat ze ook niet.

De impact van taalscreening (2)

- Gebruik formatieve evaluatie om voedende feedback aan studenten te geven.
- Wees transparant over criteria voor succes bij uitvoering van taaltaken.

Het belang van evaluatie

- Evalueer de effectiviteit van taalbeleidsacties regelmatig en stuur bij waar nodig.
- Evalueer proces van uitvoering, beleving docenten en studenten, effecten op kwaliteit onderwijs en leerwinst studenten.
- Gebruik de toets van de realiteit.

Overzicht

Taalbeleid:
kader

Taalbeleid KU
Leuven

Conclusies

Dus...

- veel particuliere initiatieven
 - vak academisch Nederlands
 - OLA wetenschappelijk schrijven
 - Schrijfcentrum – digitale schrijfhulp
 - niveau 6 NvA
 - samenwerking dienst Studieadvies
 - masterproefseminaries
 - TaalVaST-test
 - workshops taalondersteuning
- maar te weinig overkoepelend

Aanleiding taalbeleidsnota

Werkgroep Interculturaliteit

Oprichting ad-hoc werkgroep
'Taalbeheersing Nederlands'
(Diversiteitsraad en Onderwijsraad)

Adviesnota: implementatie van een breed én integraal beleid rond de bevordering van taalvaardigheid Nederlands voor studenten

Achtergrond

- Opdracht: Onderwijsraad en Diversiteitsraad KU Leuven
- Voorstel: expliciet taalbeleid voeren aan KU Leuven
- Kern:
 - coherent, doorgedreven en integraal taalbeleid binnen **alle** opleidingen en faculteiten van de KU Leuven voor **alle** studenten
 - doel: Taalbeheersing Nederlands van alle studenten maximaal bevorderen (studiesucces en later beroepsleven)

Drie dwingende redenen

1. Sleutelcompetenties in informatie- en communicatiemaatschappij
2. Impact van taalbeheersing op studiesucces
3. Sociaal diversere studenteninstroom
 - actievere ondersteuning
 - inclusief taalbeleid (nu al veel specifieke initiatieven)

Hoe?

Stap 1

- Opleidings specifieke behoefteanalyse

Stap 2

- Opleidings specifieke analyse van de beginsituatie

Stap 3

- Opleidings specifiek taalbeleidsplan

Inhoudelijke aandachtspunten

- Brede, functionele visie op taalcompetenties
- Belang van consistentie en samenhang doorheen opleiding → onderwijs(leer)lijn
 - Vb. geschiedenis
 - Vb. sociale wetenschappen
- Belang van teambuilding
- Rol van screening en taalvaardigheidstests
- Preventie en remediëring binnen inclusief taalbeleid

Faciliteiten?

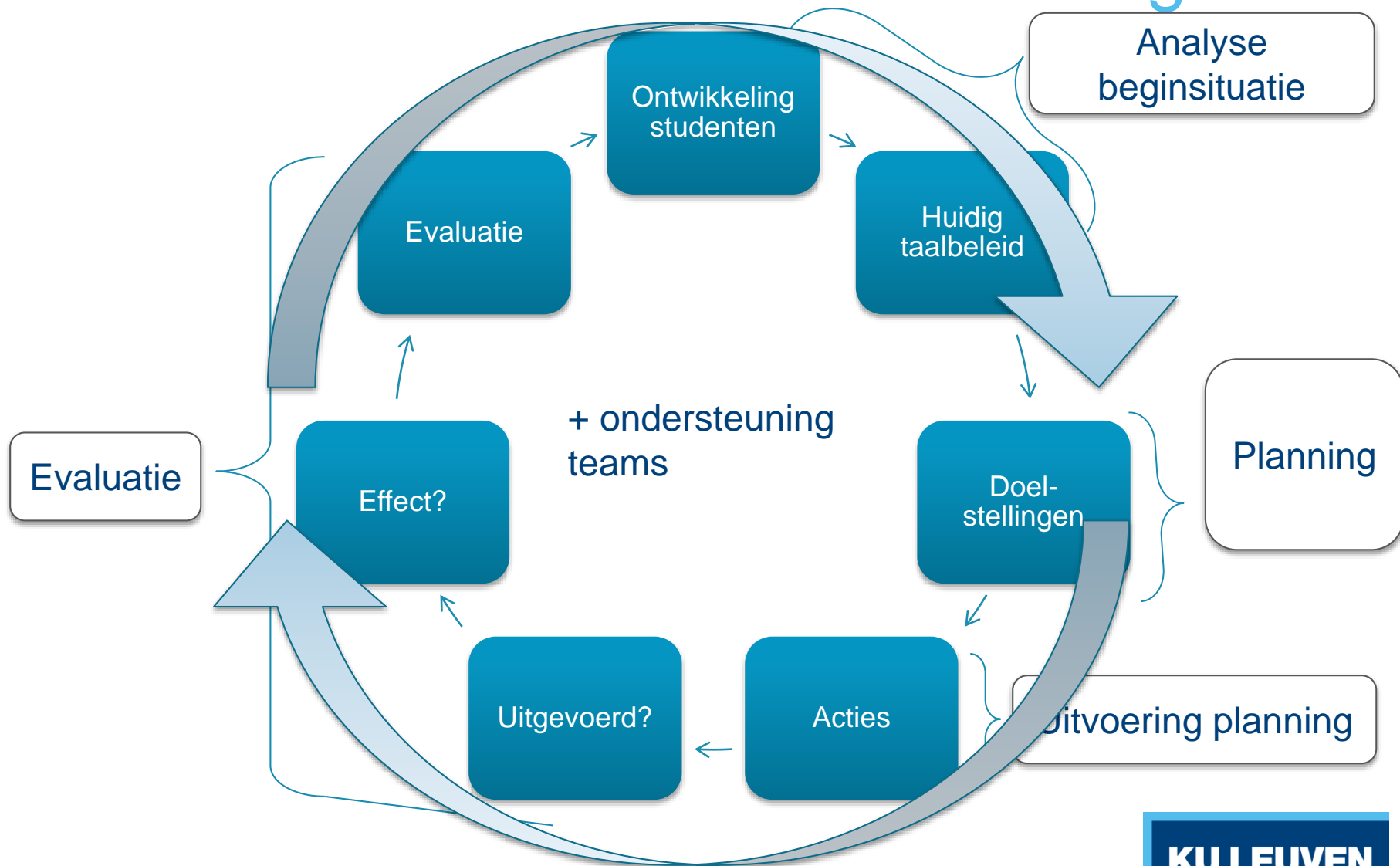
Streven naar een **inclusief taalbeleid**, waarbij geen specifieke examenfaciliteiten worden voorzien voor studenten **louter** op basis van hun taalachtergrond + ondersteuningsmaatregelen die wel voorzien worden, staan open voor **alle** studenten

- gebruik vertaalwoordenboek (taal examen/andere taal)
- alle studenten ondersteunen bij het ontwikkelen van de benodigde taalcompetenties
- voor bepaalde studenten extra ondersteuningsmaatregelen mogelijk

Opvolging en maatregelen

- Tijdelijke financiering voor expert-coaches ILT/CTO (voorlopig 1 jaar)
 - aanwezige expertise laten doorstromen
 - concrete initiatieven faculteiten
 - in samenwerking met DOO

Proces van taalbeleidsontwikkeling

- disseminatie goede praktijken over opleidingen heen
- uitwisselingen en professionaliseringsinitiatieven organiseren (samen met DOO)
- integreren van coachingsinitiatieven in structurele ondersteuningsinitiatieven van DOO

Timing

- juni: opnieuw samenkomen werkgroep
- 2017-2018: aantal faculteiten
- 2018-2019: verdere uitrol, implementering, disseminatie?

Overzicht

Taalbeleid:
kader

Taalbeleid KU
Leuven

Conclusies

Conclusies

Taalbeleid is....:

- actueler én noodzakelijker dan ooit;
- niet alleen voer voor taalexperts;
- het resultaat van een volgehouden, gezamenlijk gedragen en gedeeld project
- een kwestie van integratie en samenwerking
- investeren in de kwaliteit van de gehele opleiding en de algehele vorming van de studenten!

... in volle ontwikkeling aan de KU Leuven